

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 7 lutego 2013 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości
zmieniającego rozporządzenie w sprawie
szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z projektem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego trybu i sposobu doręczania pism sądowych w postępowaniu cywilnym przedstawia poniższe uwagi.

Krajowa Rada Sądownictwa akceptuje propozycję wprowadzenia elektronicznego formularza - potwierdzenia – tego rodzaju rozwiązania po ich upowszechnieniu mogą w znaczny sposób usprawnić doręczanie pism sądowych w postępowaniu cywilnym. Jednak rodzi to potrzebę wyposażenia jednostek sądowych w odpowiednie urządzenia oraz oprogramowanie gwarantujące rzetelność wymaganych zapisów i łatwość w obsłudze, co z pewnością wygeneruje koszty. Wdrożenie elektronicznej formy zwrotnego poświadczenia odbioru powinno być traktowane jako pierwszy etap wprowadzania mechanizmów elektronicznych do tego technicznego aspektu postępowania cywilnego. Utworzone w systemie teleinformatycznym pismo byłoby przekazywane elektronicznie operatorowi pocztowemu, którego zadaniem byłoby doręczenie wydrukowanej przesyłki i przekazanie elektronicznego formularza potwierdzenia.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca jednocześnie uwagę na fakt uregulowania elektronicznego sposobu komunikowania się w przepisach dotyczących elektronicznego postępowania upominawczego.

Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza jednocześnie, że złożenie własnoręcznego podpisu za pośrednictwem urządzenia umożliwiającego jego odwzorowanie nie jest dostatecznie wiarygodne i generowałoby różnego rodzaju problemy. Taka forma podpisu odpowiada co najwyżej właściwościom podpisu elektronicznego w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, ze zm.). Weryfikacja autentyczności tak odwzorowanego podpisu może się okazać niemożliwa - bowiem wątpliwe jest, aby tego typu urządzenie mogło dostatecznie dokładnie odwzorować wszystkie parametry pisma odręcznego tak jak podpisu złożonego na papierze. Ponadto odtworzenie, przez osoby trzecie, pisma na podstawie jego wzoru byłoby bardzo łatwe np. poprzez przyłożenie jego kopii do urządzenia i wodzenie po krzywiźnie pisma. W takiej sytuacji urządzenie przesłało by do systemu jedynie odwzorowanie oryginału podpisu.

Mając powyższe na uwadze Krajowa Rada Sądownictwa zwraca uwagę na możliwość odbierania przez pracownika operatora podpisu na piśmie. Utrzymana forma papierowa zwrotnego poświadczenia odbioru zapobiegłaby konieczności archiwizacji elektronicznych potwierdzeń odbioru. Takie rozwiązanie pozostałoby bez wpływu na czas przesłania informacji do sądu o doręczeniu, zatem cel projektu zostałby osiągnięty - ogólny czas doręczania uległby skróceniu (zob. także uwaga do projektowanego § 13a ust. 2 rozporządzenia) ponieważ listonosz wprowadzałby informację o doręczeniu do systemu, a papierowe zwrotne poświadczenie odbioru i jego zwrot nie wpłynęłyby na skuteczność doręczenia.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa projektodawca powinien przeanalizować problematykę skutków finansowych po stronie Ministerstwa Sprawiedliwości i operatora kosztów utworzenia nowego systemu informatycznego, w tym także mając na uwadze aktualną pozycję obecnego operatora wyznaczonego - Poczty Polskiej.

Krajowa Rada Sądownictwa zgłasza także uwagi do poszczególnych przepisów projektowanego rozporządzenia.

Projektowany § 11 ust. 1a rozporządzenia.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca uwagę na wadliwość sformułowania użytego w tym przepisie tj:

„jeżeli adres ten jest mu znany, w szczególności gdy adresat uzgodnił z operatorem inne miejsce doręczania przesyłek”.

Takie brzmienie przepisu wyklucza obowiązek zamieszczenia informacji o nowym adresie zamieszkania adresata w sytuacji, gdy doręczyciel nie zna nowego miejsca doręczania przesyłek uzgodnionego z operatorem.

Ta część przepisu powinna brzmieć:

„jeżeli adres ten jest mu znany lub gdy adresat uzgodnił z operatorem inne miejsce doręczania przesyłek”.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa rozporządzenie powinno określać formę uzgodnienia z operatorem innego miejsca doręczania przesyłek (np. w formie pisemnej wg. ustalonego wzoru).

Projektowany § 13a ust. 2 rozporządzenia.

Projekt uwzględnia naturę elektronicznej postaci proponowanego elektronicznego formularza potwierdzenia odbioru i dlatego zakłada zrezygnowanie z odcisku datownika.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa projektodawca powinien jednocześnie uwzględnić konieczność zamieszczania w systemie teleinformatycznym dat czynności, dla których przewidziano wymóg użycia datownika w tradycyjnym systemie pocztowym. Uzasadnienie do tej części projektu zakłada odnotowanie informacji o czasie w systemie

teleinformatycznym, nie zostało to jednak odzwierciedlone w proponowanej treści rozporządzenia. Z powyższym problemem wiąże się także propozycja utrzymania formy papierowej zwrotnego poświadczenia odbioru.

Projektowany § 13c ust. 1 rozporządzenia.

Krajowa Rada Sądownictwa wyraża stanowisko, że wypełniony elektroniczny formularz potwierdzenia odbioru powinien być opatrywany podpisem w formie bardziej kwalifikowanej niż podpis elektroniczny w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, ze zm.).

Projektowany § 13c ust. 2 rozporządzenia.

Wątpliwości Krajowej Rady Sądownictwa budzi nadmierna ogólność tego przepisu. Projektowany przepis powinien precyzyjniej określać moment przekazywania informacji do sądu. Aktualnie projektowane brzmienie rodzi wątpliwość czy konieczne ma być przekazywanie elektronicznego formularza potwierdzenia odbioru do systemu teleinformatycznego sądu wysyłającego każdorazowo po uzupełnieniu go o kolejne treści, czy też dopiero po zakończeniu procedury doręczania pisma sądowego. System informatyczny mógłby umożliwiać, aby informacje o każdej adnotacji były na bieżąco przekazywane do sądu, np. o pierwszym awizowaniu. Z kolei naśladując system tradycyjny, informacje byłyby przesyłane dopiero po skutecznym doręczeniu bądź upływie terminów do podjęcia przesyłki.

Ponadto wydaje się, że ust. 2 dotyczy tylko odbioru pisma przez adresata, co oznaczałoby, że nie zostałyby uregulowane kwestie przekazywania elektronicznego formularza potwierdzenia odbioru w pozostałych przypadkach. Także uwzględnienie uzasadnienia projektu nie usuwa wszelkich wątpliwości.

Przepis ten powinien uwzględniać także obowiązujący § 18 ust. 1 - zdanie drugie Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej¹. W aktach powinna być zamieszczana informacja o elektronicznym formularzu potwierdzenia odbioru. Udostępnianie tej informacji poprzez system informatyczny sądu, musiałoby się wiązać z zapewnieniem do niego dostępu m.in. w toku posiedzeń sądowych.

¹ „Potwierdzenie odbioru po doręczeniu pisma dołącza się bezzwłocznie do akt sprawy.”